

**BOSHLANG'ICH TA'LIM TIZIMIDA INNOVATSION
TEKNOLOGIYALARNING O'RNI**

**ЗНАЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ
НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

**THE IMPORTANCE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE
PRIMARY EDUCATION SYSTEM**

Nozimova Shohsanam

*Namangan davlat universiteti Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti
Ta'lim tarbiya nazaryasi va metodikasi (boshlang'ich ta'lim) mutaxassisligi
2-kurs magistranti*

Annotatsiya: maqolada boshlang'ich sinflarda dars jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi, interfaol metodlarning ahamiyati haqida fikrlar bayon etilgan.

Аннотация: В статье приложена информация о процессе использования информационных технологий и о его эффективности в начальных классах, и про важности интерактивных методов.

Annotation: The article contains information about the process of using information technology and its effectiveness in primary school, and about the importance of interactive methods.

Kalit so'zlar: dars, innovatsion texnologiyalar, bilim, didaktik, malaka, interfaol metodlar.

Ключевые слова: урок, инновационные технологии, знания, дидактические, компетентностные, интерактивные методы.

Key words: lesson, innovative technologies, knowledge, didactic, qualification, interactive methods.

Boshlang'ich ta'limda innovatsion texnologiyalarning o'rni hozirgi kunda eng samarali foydalanish usuli hisoblanadi. Bu shiddatli rivojlanayotgan zamonda ta'lim tizimini innovatsion texnologiyalarisiz tasavvur qilish qiyin. Shuning uchun ta'lim jarayonida ilg'or pedagogik texnologiyalarni faol qo'llash, ta'lim samaradorligini oshirish, tahlil qilish va amaliyotga joriy etish bugungi kunning muhim vazifalaridan sanaladi. O'quvchilarning fikr doirasi, dunyoqarashlarini o'stirish, ularni erkin tinglovchidan mustaqil fikrlaydigan ishtirokchiga aylantirmoq muhimdir. O'qituvchi darsda boshqaruvchi o'quvchilar esa, ishtirokchiga aylanmog'i kerak. Ana shu vazifani uddalashda innovatsion texnologiyalarning ustunligini ko'p marta isbotini ko'rish mumkin.

Boshlang'ich ta'lim umumta'lim maktablarining asosiy bo'g'ini bo'lgani uchun ana shu jarayonda o'quvchilarning bilim darajasini rivojlantirib borishga ko'proq e'tibor qaratish lozim. Bu mas'uliyatli ishda boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mas'uliyatlari cheksizdir. Ular maktab ostonasiga ilk qadamlarini qo'ygan o'quvchilarni maktab hayotiga ko'niktirib, zamonaviy bilim olishlariga yordam beradilar. Bolalarning o'qishga munosabatlari, aqliy salohiyatlari ana shu davrda shakllanadi. Bu ham boshlang'ich sinf o'qituvchilarining vazifasi mas'uliyatli ekanligini ko'rsatadi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslar tashkiliy usullari, o'tkazish metodlariga ko'ra o'quvchi yoshi, bilim darajasi va aqliy salohiyatiga mos tushishi kerak. Chunki bunday darslar bolaning dars mashg'ulotlarini tushunish va idrok qilishiga juda samarali yordam beradi. - O'quvchilarning o'quv materiallarini o'zlashtirishga bo'lgan qiziqish, xohish va istaklarini orttirish uchun va o'qituvchi va o'quvchilarning o'zaro ichki yaqinlashuvini taminlashda innovatsion texnologiyalarning o'rni beqiyosdir. Ta'lim tizimida "innovatsion" so'zi ta'lim maqsadi va mazmuniga yangilik kiritish, yangicha yondashish, pedagog va talabaning hamkorligidagi faoliyatini tashkil etish, pedagogik texnologiyalarni takomillashtirish jarayoni, ta'limning uslub, shakl va vositalarining majmuasi tushuniladi.

Boshlang'ich sinfda ta'lim jarayonida o'quvchilarning o'qish jarayonini rivojlantirish katta ahamiyatga ega. Interfaol metodlar boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olish darajasini rivojlantirishga katta yordam beradi. Chunki interfaol usullar va innovatsion metodlar o'quvchilarni ta'lim jarayoniga qiziqtiradi, darsga faol qatnashishga, bilimlarni egallashga undaydi. Boshlang'ich sinflarda ko'proq bolalarning yoshini, bilim saviyasini hisobga olish lozimligini unutmaslik kerak. Ularga oddiy, oson va vaqt kam sarflanadigan o'yin mashq-lardan foydalanib, darslar o'tish yaxshi samara beradi. Ko'proq atrof-muhit bilan bog'lab o'tilgan mashg'ulotlar bolalar ongini, dunyoqarashini, erkin fikrlash darajasini, bayon etish qobiliyatini, mustaqil ishlash ko'nikmasini rivojlantiradi. Innovatsion texnologiyalardan dars jarayonida foydalanishning o'ziga xosligi shundaki, ular o'qituvchi va o'quvchilarning birgalikdagi faoliyati orqali amalga oshiriladi. O'qitish jarayoni o'qituvchi hamda o'quvchilar faoliyatini o'z ichiga oladi. O'qituvchining faoliyati o'quv materialini bayon qilish, o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini orttirish, fikrini teranlashtirish va e'tiqodini shakllantirish, o'quvchilarning mustaqil mashg'ulotlariga rahbarlik qilish, ularning bilim, ko'nikma va malakalarini tekshirish hamda baholashdan iborat. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" yosh avlodni tarbiyalashning asosiy istiqbol va yo'nalishlarini belgilab berdi. "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" da ta'limni tubdan isloh qilishning asosiy yo'nalishlari ko'rsatib berildi. Unda "Uzluksiz

ta'lim ijodkor, ijtimoiy faol, ma'naviy boy shaxs shakllanishi va yuqori malakali raqobatbardosh kadrlar ildam tayyorlanishi uchun zarur shart – sharoitlar yaratadi”, deb ko'rsatilgan. Shuningdek, dasturda : “Ta'lim berishning ilg'or pedagogik texnologiyalarini, zamonaviy o'quv – uslubiy majmualarini yaratish va o'quv – tarbiya jarayonini didaktik jihatdan ta'minlash ” umumiy o'rta ta'limning asosiy vazifalaridan biri sifatida belgilangan edi. Darhaqiqat, innovatsion yondashuvlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonining unumdorligini oshiradi. Bugungi davr axborot uzatish hajmi va tezligi jihatlaridan chegaralanmagan butunjahon axborot tarmog'idan faol foydalanishi bilan xarakterlanadi. Multimedialardan va animatsiyalardan keng foydalanish o'quvchilarni darslarga bo'lgan qiziqishi va bilim saviyasini oshiradi. O'quvchilarga dars jarayonlarini har bir dars ko'lamida puxta singdirib borishimiz kerak. Bunda biz o'qitishda yangi innovatsion g'oyalardan, interfaol uslublar va kreativ yondashuvlardan o'rinli ravishda o'z vaqtida foydalana bilishimiz lozim. Buning uchun barcha boshlang'ich ta'lim tizimidagi o'qituvchilar barcha innovatsion texnologiyalarni chuqur egallagan va u haqida bilimlarni o'zlashtirgan bo'lishi kerak deb o'ylayman. Men o'z ish faoliyatim davomida ko'pgina innovatsion g'oyalardan, turli xil didaktik o'yin mashqlardan keng ko'lamda foydalanaman. Men o'qish darslarida ayniqsa, “Zinama- zina”, “Klaster”, “Bu meniki”, “Charxpalak”, “Zanjir”, “Davom ettir”, “BBB” metodi, “Sinkveyn” metodi, “Aqliy hujum” , “Topib o'qi” kabi usul va ta'limiy mashqlardan ko'p foydalanaman. Bu albatta, ko'pincha kreativ fikrlashdan kelib chiqadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduqodirov A.A., Begmatova N.X. Ta'lim muassasalarida multimedia texnologiyasidan foydalanish uslubiyoti (Uslubiy qo'llanma)– Qarshi: 2011.
2. Tolipov O', Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. - T.:Fan 2006
3. Babayeva D. Nutq o'stirish nazariyasi va metodikasi. TDPU. 2018.
4. Internet ma'lumotlar.